

Eiker skogeierlag

Øvre Eiker Bondelag

**Eiker og Omegn Bonde-
og småbrukarlag**

Østsiden utmarkslag

Fiskum Utmarkslag

09.10.2024

Øvre Eiker kommune
Postboks 76
3301 Hokksund

Høringsuttalelse: Kommunedelplan for ivaretagelse av naturmangfold – Planprogram

Det vises til høringsbrev fra Øvre Eiker kommune datert 29.08.2024, referanse 2024/1261 - 35047/2024.

Dette er en felles høringsuttalelse fra Eiker skogeierlag, Øvre Eiker bondelag, Eiker og Omegn Bonde- og småbrukarlag, Østsiden utmarkslag og Fiskum Utmarkslag.

Vår høringsuttalelse vektlegger en arbeidsform som bygger tillit mellom kommunal forvaltning, innbyggere og næringsliv. Dette er etter vår mening spesielt viktig innen naturforvaltning, hvor det kan ta tid før konsekvensene blir synlige og hvor investeringer fra næringens utøvere har et generasjonsperspektiv.

Generelt

Det er positivt at Øvre Eiker kommune med dette inviterer til innspill for planprosessen om naturmangfoldet i kommunen. Intensjon for både prosess og plan synes etter vår mening å være gode.

Vi merker oss at FNs bærekraftsmål skal være førende for planarbeidet og at konsekvensene av klimaendringer framheves som en trussel mot naturmangfoldet. Det er viktige presiseringer. Begge disse temaene understreker den store betydningen som aktiv bruk og skånsom forvaltning av naturen har. FNs bærekraftsmål bygger på at sammenhengen mellom miljømessige, økonomiske og sosiale hensyn må være i balanse for å møte dagens behov uten å kompromittere fremtidige generasjoners muligheter. Videre slår FNs klimapanel fast at vi må plante og bruke mer skog for å nå klimamålene.

Meld. St. 35 (2023–2024), Bærekraftig bruk og bevaring av natur — Norsk handlingsplan for naturmangfold ble nylig presentert av regjeringen. Også i denne meldingen framheves den positive sammenheng mellom bruk og forvaltning av naturressurser og naturverdier.

Vi mener:

- Både bærekraftsmålets balanserte tilnærming og et aktivt skogbruks betydning for å nå klimamålene må synliggjøres tydelig i det videre planarbeidet.

Dårlig sammenheng mellom målsetting og faktisk kunnskap om naturmangfoldet i Øvre Eiker

I utkastet til planprogram slås det fast (side 9) at kunnskapsgrunnlaget om naturmangfoldet i kommunen er til dels mangelfullt.

Likevel bygger planprogrammet på svært ambisiøse målsettinger (side 5).

Isolert kan man vanskelig være uenig i målformuleringer som eksempelvis «Kommunens naturmangfold og naturressurser skal ikke forringes i verdi» og «Enhver form for tiltak som forringer naturmangfold med nasjonal- eller regional verdi unngås».

Men når kunnskapsgrunnlaget om naturmangfoldets tilstand og utvikling samtidig er mangelfullt så er det en reell fare for at målsettingenes høye ambisjoner virker mot sin hensikt. Fordi man ikke har oversikt over status eller konsekvenser av tiltak. Når ambisjoner og intensjoner bygger på et tynt eller ukjent faktagrunnlag, blir tiltakene lite treffsikre – i verste fall blir de kontraproduktive.

Dersom skjønnsutøvelsen i håndhevelsen av planen ikke hviler på et visst nivå av objektivt faktagrunnlag så inviterer det til synsing. Dette blir ytterligere forsterket dersom overordnede myndigheter tolker kommunedelplanen og håndhevelsen av den på sin egen måte - kanskje i motstrid til vår lokale forståelse. I så fall svekkes både lokaldemokratiet og kommunalt selvstyre.

Vi mener:

- Planens målsettinger må omformuleres og ha en tydeligere sammenheng med kunnskapsgrunnlaget om tilstanden for naturmangfoldet i Øvre Eiker.
- Det må presiseres at nasjonal lovgivning utgjør den formelle rammen for kommunedelplanen. Inngripende tiltak som følger av kommunedelplanen og som har negative økonomiske konsekvenser for de berørte, skal ytes full kompensasjon fra kommunen – hvis ikke kompensasjon ytes fra overordnede myndigheter.
- Kommunedelplanen evalueres etter fire års virketid.

Positive utviklingstrekk for naturmangfoldet må også vektlegges

Tall fra Statens Kartverk (kartverket.no) viser at 1,5 % av Øvre Eiker er utbygd med boliger, industri og infrastruktur. Og at 74 % av kommunens areal er skog.

Øvre Eiker er en sentralt beliggende østlandskommune i vekst, med gode samferdselsforbindelser til inn- og utland, kort avstand fra Oslo, moderat prisnivå for etablering og med kort vei til andre større byer. At kun 1,5 % av kommunen er utbygget viser etter vår mening at ledelsen av kommunen gjennom flere generasjoner har vist moderasjon og hatt en klok og balansert tilnærming til utbygging av nye arealer. Vi ser ingen tilbøyelighet til at denne lange trenden er i endring. Denne langsiktige tilnærmingen er positivt for naturmangfoldet.

De siste ca. 30 årene har i tillegg kommuneplanens overordnede visjon om «Sammen skaper vi et livskraftig Øvre Eiker» etter vår mening vært et viktig fundament for dialog, forståelse og samarbeid mellom kommune, innbyggere og næringsliv. Det skaper et samarbeidsklima som bygger på felles interesser, gjensidig tillit og bredt eierskap til kommunale vedtak. Det er overraskende at forankringen i kommunenes overordnede visjon ikke er synliggjort i utkastet til planprogram. Visjonen er overhodet ikke omtalt.

Skogen i Øvre Eiker er i vekst. Slik har det ikke alltid vært. I 1777 måtte Nøstetangen glassverk flytte sin produksjon fra Hokksund fordi det var for lite tømmer tilgjengelig til deres energiproduksjon, og det ble bestemt at Sølverket på Kongsberg skulle ha tømmeret herfra. Opp gjennom 1800-tallet kan vi lese beretninger om at gårdene i Øvre Eiker hadde vanskeligheter med å skaffe brennved fra egen skog. Stor eksport av trelast over Drammen havn, og tømmer til energiproduksjon for Sølverket, Blaafarveværket, Hassel jernverk og andre gruver hadde ført til en kraftig reduksjon av skogen i Øvre Eiker. Etter nåtidens målestokk kan vi gå ut ifra at naturmangfoldet i Øvre Eikers skoger var på sammenbruddets rand.

1777 er ikke lenge i et skog-perspektiv.

På 1920-tallet begynte en systematisk registrering av skogtilstanden i landet, kombinert med en målrettet politikk for å bygge opp skogressursene igjen. I løpet av de ca. 100 årene som har gått er skogen blitt tredoblet. Tilveksten har økt, volumet har økt og forutsetningene for det biologiske mangfoldet er til stede og ivaretatt på en mye bedre måte.

Naturindeksen (naturindeks.no) er positiv for økosystemet skog, i motsetning til mange andre økosystemer.

Det naturmangfoldet vi ser i dagens skoger kan hevdes å være et resultat av denne satsningen på en aktiv og langsiktig skogforvaltning.

Skognæringen har pålagt seg selv frivillige og omfattende miljø- og naturhensyn.

Skogpolitikkenes suksess bygger på et godt samarbeid mellom offentlige myndigheter, forskning, fagbevegelse og skognæringen. Skogen i Norge er kjennetegnet av mange og små eiendommer. Gjennomsnittsskogen er 450 dekar, på størrelse med Vigelandsparken

i Oslo. Ansvarsfulle skogeiere over hele landet har forvaltet sin eiendomsrett til beste for samfunnet, miljøet og sin egen familie. Øvre Eiker har et aktivt skogeiermiljø, og synliggjør denne holdningen i stor grad.

Som tidligere nevnt har FNs klimapanel pekt på at vi må plante og bruke mer skog for å nå klimamålene. Et aktivt skogbruk i Øvre Eiker gir positive bidrag til at vi skal nå klima- og naturmålene.

Vi mener:

- Kommunens visjon om livskraftige lokalsamfunn gir resultater som er positive for både den lokale samfunnsutviklingen og naturmangfoldet. Kommunedelplanen må tydeligere enn i utkastet til planprogram forankres i kommuneplanens visjon.
- Skogbruk er en langsiktig næring som har bidratt til å gjenoppbygge skog og naturmangfold i Øvre Eiker. Skogbruket har en viktig rolle i det grønne skiftet. Skogbrukets positive bidrag må synliggjøres i kommunedelplanen.

Kvalitetssikring av registrerte data for artslokaliteter

Det er positivt at det i forslaget til planprogram tas til orde for å kvalitetssikre registrerte data for artslokaliteter.

Det finnes flere offentlige databaser som samler og formidler registrerte funn av sårbare, truede eller rødlistede arter. Dette blir vurdert og hensyntatt ved tiltak i skog og utmark. Imidlertid har vi et inntrykk av at registreringene ikke alltid har den nødvendige kvaliteten, målt opp mot konsekvensen og omfanget av avbøtende tiltak.

Her kan Øvre Eiker kommune være en pådriver og foregangskommune for en kvalitetshevning av denne miljøinformasjonen, både ved å kvalitetssikre allerede registrert informasjon og ikke minst ved at det legges til rette for kvalitetskriterier ved selve registreringen.

Vi mener:

- Kvalitetssikring av allerede registrert miljøinformasjon er positivt.
- Det tas initiativ for etablering av kvalitetskriterier for registrering av ny miljøinformasjon.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Vi tillater oss å uttrykke en betydelig overraskelse over at det i utkastet til planprogram ikke legges opp til at økonomiske og administrative konsekvenser i oppfølgingen av kommunedelplanen skal beskrives. Det nærmeste er at finansieringen for utarbeidelsen av selve planen blir omtalt.

Vi vil på det sterkeste understreke viktigheten av at kommunens innbyggere og næringsliv får beskrevet hvilke nye prosedyrer, eventuelle gebyrer, nye

saksbehandlingstider og andre konsekvenser planen får for deres del. På den måten ivaretas nødvendigheten av forutsigbare rammebetingelser.

Vi antar at det også for kommunen er høyst aktuelt og svært viktig å avklare om planen fører til økte driftskostnader eller -inntekter, økt/redusert bemanning, flytting/erstatning av eksisterende arbeidsoppgaver, nye kontrollrutiner, nye datasystemer, ansvarslinjer og andre konsekvenser. Og hvordan dette skal innpasses i kommunens årsbudsjetter og organisering.

Vi mener:

- Økonomiske og administrative konsekvenser som planen får for kommune, innbyggere og næringsliv må vurderes grundig og beskrives i kommunedelplanen.

Er det spørsmål eller behov for mer informasjon så står vi naturligvis til disposisjon.

Kontaktpersoner: Kristoffer Røren, mobil 994 05 474 eller Anders B. Werp, mobil 913 88 194.

Med vennlig hilsen

Eiker skogeierlag
v/Kristoffer Røren
Styreleder

Øvre Eiker Bondelag
v/Per Olav Krekling
Styreleder

Eiker og Omegn Bonde- og småbrukarlag
v/Øyvind Foss
Styreleder

Østsiden utmarkslag
v/Anders B. Werp
Styreleder

Fiskum Utmarkslag
Hans Kristian Woldstad
Styreleder